

Open leer- en recreatielandschap voor Tapijn Maastricht

VAN VERLATEN KAZERNETERREIN NAAR BRUISEND UNIVERSITEITS GEBIED

TRANSFORMATIE TAPIJN FASE 1 MAASTRICHT (VAN VOORMALIG KAZERNETERREIN NAAR UNIVERSITEIT EN PARK)

Opdrachtgevers

University Maastricht en
Gemeente Maastricht

Architect

LIAG architecten en
bouwadviseurs

Programmamanager

University Maastricht

Installatietechniek

VIAC Installatie
Adviseurs

Adviseur constructie

Bouwadviesbureau
Van der Ven

Adviseur bouwfysica en duurzaamheid

DGMR

Aannemer

Mertens Bouw

Landschapsarchitect

Bosch-Slabbers

Restauratiearchitect

Jelle de Boer

Begeleiding Well- certificering

Arcadis

Directievoering

Exaedes Bouwrealisten

Inrichter

ontwerp: LIAG /
interieurbouwer: Soons
Interieurbouw

BVO

renovatie 6.900 m² en
nieuwbouw 1.500 m²

Stichtingskosten

€ 27,5 mio incl. btw

Ingebruikname

Eerste fase: maart 2020;
tweede fase: Ultimo
2023

KENMERKEN

In maart 2020 werd de eerste fase van het nieuwe open leer- en recreatielandschap door studenten van Maastricht University in gebruik genomen. De totale omvang van de opdracht was het ontwerpen en herstructureren van de monumentale Tapijnkazerne naar een Park voor Maastricht en onderwijsruimte voor de universiteit.

De voormalige Tapijnkazerne ligt op een 6,3 hectare groot terrein met een aantal historische en monumentale panden en wordt ontwikkeld tot openbaar park met gebouwen voor Universiteit Maastricht. Het ensemble van gebouwen in het park doet denken aan de opzet van een Engels landgoed. Vastgoedontwikkelaar Ralph Herben van de Universiteit Maastricht: "Het terrein was als kazerne van 1916 tot 2010 in gebruik en bevat een aantal monumentale gebouwen en ook het monument van generaal Dibbets die Zuid-Limburg voor Nederland heeft behouden. De kazerne is gebouwd in oude inundatiekammen die onder water gezet konden worden als

*"ONTMOETEN IS HET
HOOFDTHEMA VAN DE
OPGAVE. DAT IS VERTAALD
IN MULTIFUNCTIONELE
GEBOUWEN WAARBIJ
ELKE RUIMTE ALS
ONDERWIJSRUIMTE,
KANTOOR OF LEARNING-
SPACE GEBRUIKT KAN
WORDEN"*

verdedigingswerk voor de ommuurde stad. De kazerne was onder andere in gebruik als opleidingscentrum voor de infanterie, troepen voor Indonesië, diverse regimenten en tot 2007 verschillende afdelingen van de NAVO. In oktober 2010 verlieten de laatste NAVO-militairen de Tapijnkazerne en sinds 1 oktober 2013 is de kazerne officieel in eigendom gekomen van de Universiteit Maastricht en de Gemeente Maastricht. De opgave was, naast het transformeren naar onderwijsgebouwen, ook het monument technisch te verbeteren en te verduurzamen. Je werkt mee om tal van gebouwen, die iedere Maastrichtenaar uit de verhalen en van zien kent, op alle gebieden klaar te maken voor de toekomst. Maar ook ga je een omgeving die decennia afgesloten is geweest openstellen voor publiek. En tot slot gaan hier duizenden studenten een plek krijgen om kennis te vergaren om straks succesvol te kunnen zijn in hun vak."

VAN BINNEN NAAR BUITEN

Team LIAG maakte het ontwerp voor het totale gebied, waarbij voor aanvang van fase 1 de overbodige gebouwen zijn gesloopt. De orthogonale structuur en korrelgrootte van de

bestaande gebouwen blijven onveranderd en de zichtlijnen tussen de gebouwen door komen weer terug, want die waren in de loop van de tijd door verschillende uitbreidingen dichtgezet. Drie karakteristieke paviljoengebouwen van het Carré rondom de voormalige appelplaats zijn via een verdiept bouwdeel met elkaar verbonden. De gebouwen van het carré zijn inmiddels klaar en bevatten de nieuwe multifunctionele vlakke collegezalen en onderwijsruimten. In de verbindinggang zijn aan de binnenkant nisjes in de kleuren van de regenboog gemaakt waar alleen of in tweetallen kan worden gewerkt, uiteraard met overal stopcontacten en goede wifi. Aan de pleinkant zijn ook studieruimten voor grotere groepen gemaakt. In de tweede fase wordt een prachtig multifunctioneel gebouw met ontmoetingsfuncties toegevoegd. Erik Schotte en Carina Nørregaard van LIAG vertellen met passie over dit bijzondere project. Erik: "Wij hebben de bestaande gebouwen met een gesloten gevel geopend naar het park. Dit hebben we gedaan door een verdiepte plint toe te voegen en aan de noordzijde een serreachtige ruimte zonder het monumentale karakter geweld aan te doen. De overgang van binnen naar buiten is extra versterkt doordat we de buitenruimte mee hebben ontworpen als verlengde van de onderwijsruimten. Omdat het landschap naar beneden loopt kan de gebruiker vanaf het horecaterras zo het park inlopen. Zo is een open leerlandschap ontstaan, waarbij het hele park en terrein voor leren en ontspannen gebruikt wordt door Maastrichtenaars en de studenten van de Universiteit." Carina: "Het toegevoegde verdiepte souterraindeel verbindt de gebouwen. In deze plint zijn ruimten met werk- en studielandschappen en er is een visuele verbinding met het groen van het park. De glooiing in het parklandschap zorgt ervoor dat de plint in het souterrain ruim voldoende daglicht

krijgt. Daarbij zijn er verschillende plekken gecreëerd en door middel van grote puien wordt daglicht toegelaten.” Ontmoeten is het hoofdthema van de opgave. Dat is vertaald in multifunctionele gebouwen waarbij elke ruimte als onderwijsruimte, kantoor of learning-space gebruikt kan worden. Het meeste onderwijs is PGO-gestuurd, waarbij studenten individueel of in kleinere groepen werken.

ORIGINELE STAAT

Carina: “In de bestaande gebouwen hebben we alles zoveel mogelijk in het zicht gelaten en de wanden zoveel mogelijk in de originele staat teruggebracht. Zo zit er op advies van ingenieurs- en adviesbureau DGMR akoestisch pleisterwerk tegen het plafond en is er een verhoogde vloer gemaakt in aansluiting op de akoestische wanden met houten latten. Op de wanden van de toenmalige slaapzalen zijn de oude kleuren weer teruggebracht. Alle gevels zijn aan de binnenkant geïsoleerd, waarbij het steeds zoeken was naar een evenwicht tussen hoge isolatiewaarde en uitvoerbaarheid. Vooraf bracht

DGMR de toekomstige situatie in beeld zodat tocht en eventuele condensatie voorkomen konden worden. Er is een witte achterzetgevel gemaakt met grote voorzetramen. De oude trappenhuisen zijn behouden en voor de bereikbaarheid van de gebouwen onderling zijn er enkele trappen toegevoegd. De oude kozijnen zijn bewaard gebleven en in de oorspronkelijke kleuren van 1916 afgewerkt. In elke beuk zijn flexibele tussen- en binnenwanden gemaakt, zodat de inrichting in de toekomst aanpasbaar is. We hebben overal de houten spanten schoongemaakt en in het zicht gehouden. De interventies zijn steriel en strak, zoals bijvoorbeeld de glazen balustrade rond de trap.”

DUURZAAM EN CIRCULAIR

Al het nieuwe is simpel in strak wit en grijs uitgevoerd, waarbij zoveel mogelijk gebruik is gemaakt van natuurlijke materialen. De glazen wanden zijn van restglas van een leverancier van glazen systeemwanden en het tapijt is grotendeels gemaakt van oude visnetten. De abstract gedetailleerde serre ligt tussen

de twee grote collegezalen en heeft een glazen dakstrook gekregen waardoor het bestaande gebouw ook van binnen nog fijn en leefbaar is. In de koppen van de twee dwarsblokken is een nieuw trappenhuis gemaakt. Ook bijzonder is de gepolijste betonvloer in het souterrain die 40 centimeter dik is. De oude gebouwen zijn met liefde voor de historie gerenoveerd met gebruik van deze circulaire grondstoffen. Om deze gebouwen te kunnen restaureren is bij de sloop bestaand materiaal geoogst, zoals dakpannen, paneeldeuren en vensterbanken.

ALPHA, BRAVO EN CHARLIE

Het in gebruik nemen van de monumentale gebouwen door de Universiteit Maastricht versterkt de positie van de universiteit in de stad. Ralph: "Het is een ongekende prestatie waarbij we werkelijk alles zijn tegengekomen wat je je maar kunt bedenken, inclusief bezwaren en archeologische vondsten. Met dit team hebben we het plan gezamenlijk uitgewerkt met als resultaat een prachtige synergie tussen oud en nieuw. Met de komst van de nieuwe gebruikers zal Tapijn nog generaties lang een belangrijke plek in Maastricht zijn. Leuk om te vermelden: voor de branding van de verschillende ruimten heeft LIAG de militaire geschiedenis als inspiratie genomen. Zo heb je de ruimten Alpha, Bravo en Charlie. Het is toch leuker om in de ruimte Foxtrot af te spreken dan in ruimte 1.3.1.bis? Dit wordt de nieuwe ontmoetingsplek van Maastricht. We zijn er trots op dat we als eerste onderwijsinstelling buiten de VS het Well-Building Silver certificaat hebben behaald. Daarnaast gaat professor Wouter van Marken-Lichtenbelt van het project Tapijn een living-lab maken om te kijken of de genomen duurzame maatregelen ook invloed op de prestaties en het ziekteverzuim hebben." Tapijn heeft onder begeleiding van DGMR het BREEAM-excellent certificaat (4*) gekregen, Well Silver, is Energie Neutraal en all electric. Elektriciteit wordt gekregen van een zonnepark in de buurt en overal is ledverlichting toegepast.

SITUATIESCHETS BEGANE GROND

